

A franciaországi futball-Eb a terrorveszély árnyékában

Hit, remény, fegyverek

Jól felépített stratégiával nyerte el Franciaország a 2016. évi labdarúgó-Európa-bajnokság rendezését. De a terrorveszély miatt mára két érzés maradt a hétvégén kezdődő eseménnyel kapcsolatban: a félelem és a remény.

DÉNES FERENC [kultura@hetivalasz.hu]

A tervek szerint a múlt évben a sportrendezvények évtizedébe lépett Franciaország: csak 2015–2018 között 12 világbajnokságnak és 13 Európa-bajnokságnak ad otthont az ország. A tavalyi férfi kosárlabda-viadal után a hétvégén kezdődik a labdarúgó-földrész-bajnokság, jövőre a férfi kézilabda- és jégkorong-világbajnokság következik, két év múlva a világon óriási népszerűségnek örvendő golf egyik legnagyobb versenye, a Ryder Cup lesz soron – csak hogy a legnagyobbakat említsem –, s 2019-ben a női labdarúgó-világbajnokság döntő szakaszának is 12 francia város ad majd otthont. Mindezek mellett ne feledkezzünk el az évente megrendezett Roland Garrosról, a tenisz nem hivatalos salakpályás világbajnokságáról, vagy a világ egyik leg-

nagyobb országúti kerékpáros-körversenyéről, a Tour de France-ról sem. A sportévtizedének megkoronázása a 2024-es XXXIII. nyári olimpiai játékok lennének, ha a franciák kapnák meg a rendezés jogát, de remélhetőleg ehhez nekünk, magyaroknak is lesz egy-két szavunk.

A francia kormány honlapján megjelentetett információk szerint a nagy sportvilágesemények rendezése egy-szerre szolgálja a francia sportipari szaktudás bemutatását és erősíti a társadalmi kohéziót, gazdasági hatásai növelik a foglalkoztatást és az érintett térségek turisztikai vonzerejét. Nincs ez másképp a június 10-én kezdődő, 31 napig tartó labdarúgó-Európa-bajnoksággal kapcsolatban sem, melyen 24 csapat összesen 51 mérkőzést ját-

szik tíz francia városban. A kormány feladatának tekinti, hogy biztosítsa az esemény legmagasabb szintű elvárásokat kielégítő megszervezését, hogy minden ember mindenhol élvezhesse a látványosságot, továbbá, hogy hozzájáruljon az ország gazdasági növekedéséhez és vonzerejéhez, és erősítse, népszerűsítse a sport értékeit a médiumokon keresztül.

Futball- és gazdaságfejlesztés

Nem kevésbé fontosak a labdarúgással kapcsolatos célok sem, ugyanis a hivatásos futball némi bajban van Franciaországban. A sportág felemelkedése a múlt század nyolcvanas éveiben kezdődött, amikor a válogatottnak húsz év után, 1984-ben újra sikerült bekerülni az

Európa-bajnokság döntő szakaszába – igaz, ehhez meccset sem kellett játszaniuk, hiszen Franciaországban rendezték az eseményt –, és ha már ők voltak a házigazdák, meg is nyerték a kupát. A futball-láz nemcsak kitartott, de a gyarmatokról érkező fiatalok sportba integrálásával, a tehetségek kiválasztásával, a módszeres utánpótlás-nevelési rendszer kiépítésével, a koncentrált képzéssel és tehetségmenedzsmenttel (futballakadémiák) nagyszerű futball-kultúra alakult ki. Az ország 1998-ban világbajnokságot rendezhetett, és ahogy 14 évvel azelőtt, most sem hagyták ki a helyzetet: megnyerték a tornát.

A vb, majd a 2000-ben újra elhódított Eb-kupa után jelentősen nőttek a nézőszámok a stadionokban: míg 1996/1997-

ben csak 13 600 fő volt az átlagos nézőszám az első osztályú bajnoki mérkőzéseken, 2000/2001-ben már 22 901. Az elmúlt másfél évtizedben sikerült megtartani a 20-22 ezres nézőszámot, ami azt jelenti, hogy nyolcmillió jegyet adnak el évente a Ligue 1 mérkőzéseire.

A XXI. század futballja azonban átalakult, s ez nem kedvezett a francia labdarúgásnak. Az angol, majd német futballkapitalizmus kiépülését nem tudták követni, az akadémiarendszerből származó versenyelőnyüket elvesztették, mások nemcsak átvették, de továbbfejlesztették a képzési rendszert, a hazai rendezésű vb-re felépített stadionokat modernizálni kellett volna, amire nem volt pénz, paripa, fegyver. A klubfutball csak másodhegedűs az európai ku-

pákban, a spanyol, német, angol, olasz csapatok rendre megelőzik a franciákat. A várva várt pénzes befektetők közül csak egy érkezett: a katarai Qatar Sports Investments 2011-ben felvásárolta és európai élcsofáttá fejlesztette a Paris Saint-Germain FC-t. A tőkeinjekció versenyképessé tette a klubot az európai szinten, viszont óriási egyensúlytalanságot szült a nemzeti bajnokságban. Ebben az évben például úgy nyerte meg a bajnokságot a PSG, hogy 31 ponttal szerzett többet, mint a második helyezett Lyon, 102 góljukra csak 19-cel választottak az ellenfelek, így nem csoda – de nagyon kellemetlen –, hogy az Eb évében a bajnoki mérkőzések átlagos nézőszáma az előző évhez képest közel tíz százalékkal csökkent. A sikeresen »

Mindannyiunknak nyernünk kell

A 2015. január 7-én a *Charlie Hebdo* ellen, majd november 13-án szintén Párizsban elkövetett terrortámadás-sorozatok új helyzetet teremtettek. Különösen a novemberi akció volt drámai az Európa-bajnokság szempontjából, hiszen az egyik célpont egy futballmérkőzés volt, és csak a Jóisten kegyelme, konkrétan egy munkáját lelkiismeretesen végző biztonsági ember akadályozta meg, hogy a tervezett támadás sikeres legyen.

A támadások után Franciaországban szükségállapotot hirdettek, amit a futballesemény végéig meghosszabbítottak. A fegyveres testületek állandó készenlétben vannak, az eredeti tervekhez képest 15 százalékkal növelték az Eb biztonsági költségvetését, ami immár 34 millió euró körül lesz. Újabb és újabb embereket állítanak szolgálatba, hogy biztosítsák az esemény biztonságát; a hírek szerint több mint 90 ezer embert, köztük 10 ezer katonát mozgósítottak. Ezenfelül az érintett országok biztonsági emberei is segítik a franciák munkáját, így a magyar Terrorelhárítási Központ is jelen lesz az eseményen.

Kérdés, mindez mire lesz elég. Annál is inkább, mivel a Stade de France-ban május 21-én rendezett Olympique Marseille–Paris Saint-Germain francia kupadöntő biztonsági szempontból teljes kudarc volt: káosz a beléptetésben, megfélemltetlen szurkolók a nézőtérben, verekedések a szurkolótáborok között, támadások a rendőrök ellen, tűz a stadionban.

A biztonsági kockázatok óriásiak. Egyes információk szerint bizonyítékok vannak arra, hogy terrorszervezetek valóban támadást készítettek (készítenek?) elő az esemény ideje alatt. A biztosítandó terület pedig hatalmas. A stadionok és csapatbázisok,

edzőközpontok védelme, ha nem is egyszerű, de megoldható feladatnak látszik, de a szurkolók biztosítása már jóval nagyobb gond. A milliós létszámmra becsült futballturisták utazását, tömeges mozgását, a szurkolói zónákat megvédeni emberpróbáló feladat, különösen úgy, hogy a biztonsági erők derékhada (rendőrség, csendőrség, terrorelhárítás) fél éve állandó készenlétben van, a rendfenntartók erejük határára dolgoznak.

Evvél együtt a világnak az a része, amely tiszteltetben tartja Európa zsidó-keresztény alapjait és a felvilágosodás értékeit, reménykedik. Hisz abban, hogy Európa képes megvédeni magát, illetve szórakozni kívánó polgárait. Ezt a hitet mutatják azok a felmérések, amelyek szerint nem csökkent lényegesen az eseménylátogatási, a turisztikai kedv, maguk a franciák is egyre inkább remélik, hogy nem lesz terrorakció célpontja az Eb.

Nekünk, magyaroknak különösen fontos az Európa-bajnokság. Évtizedek óta először vagyunk résztvevők nagy futball-világeseeményen, nemzedékek először élhetik át, milyen nagyszerű érzés szurkolóként részesei lenni egy igazi focifesztávnak, milyen érzés európai polgárnak lenni. Meggyőződése, hogy a sikeres magyar szereplés nemcsak a magyar futballgazdaságnak tesz jót. A részvétel, az együtt szurkolás, az esetleges kisebb-nagyobb siker az egész országot felrázza, egy-két napra összehozza, amiből talán hosszabb távra is meríthetünk erőt. De ha a biztonság-terror meccset nem a biztonsági erők nyerik – már a döntetlen is katasztrofális eredmény lenne –, akkor nem csak a rendezők veszítenek. Mi mindannyian. De hiszem, remélem, nem így lesz. Nyernünk kell.

» megrendezett esemény, a válogatott jó szereplése jelentősen hozzájárulhatna a problémák kezeléséhez.

A limoges-i székhelyű Sportjogi és Sportgazdasági Központ (CDES) 2014. novemberi tanulmánya szerint a stadionokra 1,7 milliárdot költöttek hat év alatt, amiből 775 millió euró az Eb-vel kapcsolatos közvetlen költség. Négy új stadion épült, a többi pénz renoválásra ment. A stadionfejlesztések forrása többségében magántőke, becslések szerint 1,033 milliárd euró összegben. A központi költségvetés 160 millió euróval járult hozzá a stadionok építéséhez, a régiók, megyék és városok jelentős ösz-

szegeket fizettek a számlákból; a stadionépítésekkel generált új munkahelyek számát 20 ezerre becsülik.

Az előrejelzések szerint 2,4 millióan nézik majd a stadionokban a mérkőzéseket, 38 százalékuk lesz külföldi, és egy mérkőzés idején átlagosan 150 millióan ülnek majd a televíziók, kivetítők előtt szerte a világban. A számítások szerint egy néző, a jegyárat is beleszámolva, átlagosan 353 eurót költ majd a stadionokban, a 853 millió euróra becsült stadion-összbevétel felét a turisták fogják otthagyni. Közel 6,5 millió látogatót várnak a szurkolói zónákban, ahol a vendégek várhatóan 352 millió

eurót fognak költeni ételre, italra, ajándéktárgyakra. A szervezők 686 millió eurót költenek az Eb-re, ezenkívül majd 150 millió eurót a Francia Labdarúgó Szövetség, az Eb alatti helyszíni akciókra a szponzorok, más érintettek felszerelésekre, a média- és kereskedelmi kiszolgálásra.

A költségek 1,266 milliárd euró hatást gyakorolnak a francia gazdaságra, a központi költségvetés 180 millió euró extra adóbevételt remél. A szervezésben 94 ezer alkalmazott érintett, 80 százalékuk a kiszolgálásban, biztonsági és egészségügyi területen dolgozik, de hatezer önkéntes is segíti a munkát. ■